

**Vides konsultatīvās padomes attālinātā
videotiešsaistes (VKP) sēdes**

PROTOKOLS
plkst. 15:00

2020. gada 7.aprīlis

- 1. Videotiešsaistes sēdes atklāšana,** Juris Jātnieks, Vides konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

- 2. Par VARAM iecerēto Dabas aizsardzības pārvaldes un Vides valsts dienesta funkciju pārdali:** Kāds ir reformas mērķis, pamatojums, izvērtējums un sagaidāmie rezultāti? Kādā tieši veidā funkciju pārdale varētu uzlabot dabas aizsardzības stāvokli valstī? (L.Enģele, J.Simanovka, u.c. kolēģi).Kāda būs VARAM tālākā rīcība?

- 3. Citi jautājumi ministram J.Pūcem par vides aizsardzības jautājumiem**
Kādā attīstības stadijā ir Vides politikas pamatnostādnes? Kādas ir galvenās prioritātes un attīstības virzieni? Kad būs iespējams iepazīties ar projektu? (J. Brizga). Kādā attīstības stadijā ir Atkritumu apsaimniekošanas plāns? Kādas ir galvenās prioritātes un attīstības virzieni? (J. Brizga),Par bioloģiskās pārtikas veicināšanu Zaļajā iepirkumā. Jūrmalas Teritorijas attīstības plāns. (J. Simanovska)

Sēdē piedalās:

1. **Elita Kalniņa**, biedrība “Vides aizsardzības klubs”;
2. **Jana Simanovska**, biedrība “Ekodizaina kompetences centrs”;
3. **Jānis Brizga**, biedrība „Zaļā brīvība”;
4. **Jānis Sprūds**, biedrība „Latvijas ezeri”;
5. **Juris Jātnieks**, nodibinājums “Teiču dabas fonds”;
6. **Kristīna Veidmane**, biedrība „Baltijas Vides forums”;
7. **Lelde Enģele**, nodibinājums „Latvijas Dabas fonds”;
8. **Līga Brūniņa**, biedrība “Baltijas krasti”;
9. **Līga Strazdiņa**, biedrība „Latvijas Botāniķu biedrība”;
10. **Olga Melņičenko**, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”;
11. **Viesturs Ķerus**, biedrība „Latvijas Ornitoloģijas biedrība”;
12. **Jānis Ulme**, nodibinājums „Vides Izglītības fonds”;
13. **Andis Liepa**, nodibinājums “Ķemeru Nacionālā parka fonds”;
14. **Andis Mizišs**, biedrība „Vides fakti”;
15. **Dace Āriņa**, biedrība “Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”;

Uzaicinātie pārstāvji:

Juris Pūce, VARAM ministrs;

Alda Ozola, VARAM Valsts sekretāra vietniece vides aizsardzības jautājumos;

Citi pārstāvji

Agnese Vārpiņa, VARAM;

Gunta Gabrāne, Dabas aizsardzības pārvalde;
Elīta Turka, VARAM, Valsts sekretāra vietniece;
Gita Strode, Dabas aizsardzības pārvalde;
Daiga Vilkašte, VARAM;
Andrejs Svilāns, Dabas aizsardzības pārvalde

Sēdē nepiedalās:

1. **Alvis Birkovs**, biedrība „Latvijas Makšķernieku asociācija”;
2. **Mairīta Lūse**, biedrība “Zero Waste Latvija”;
3. **Anītra Tooma**, biedrība „Vides vārds”;
4. **Jānis Rozītis**, nodibinājums „Pasaules Dabas fonds”;
5. **Evīta Pudāne**, biedrība “Cleantech Latvia”;

Sēdi atklāj: Juris Jātņieks, VKP priekšsēdētājs.

Sēdi protokolē: Ilze Trušinska, VKP sekretāre

1. Sēdes atklāšana, Juris Jātņieks, Vides konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

Juris Jātņieks informēja, ka šīs sēdes laikā ir plānots pārrunāt ar VARAM ministru un pārstāvjiem par turpmākajām izmaiņām DAP darbības funkcijās, kādas ir plānotas un iecerētā izmaiņas DAP darbībā. Kādā veidā funkciju pārdale varētu uzlabot dabas aizsardzības stāvokli valstī.

2. Par VARAM iecerēto Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) un Vides valsts dienesta (VVD) funkciju pārdali.

Juris Pūce informēja, ka šī noteikti nav politiska reforma. Centies šī gada budžetā DAP un visām citām vides un dabas institūcijām ministrijas pārraudzībā panākt finansējuma palielinājumu. Palielināts iestāžu budžets zinot, ka ilgu laiku šīs institūcijas netika pietiekami finansētas. Svarīgi, lai iestādes, kas strādā dabas aizsardzības jomā būtu ar pietiekamu tehnoloģisku bāzi, ar tehnoloģisku gatavību strādāt situācijā, kur noteikti ilgtermiņā darba spēks nepieaugs. Būs jāveic darbi, bet pieaugs arī pieprasījums pēc arvien kvalitatīvākas darba organizācijas, precīzākas darba dalīšanas, skaidras sapratnes par veicamajiem darbiem. Iepriekš diskusijās ar jauno DAP vadību ir aicinājis sniegt redzējumu, kāds būs DAP pēc 5 vai 10 gadiem. Ļoti svarīgs jautājums ir dabas izglītības jautājumu risināšana. Ir jādomā par stratēģisku sistemātisku virzību, jābūt iestādei, kas uztura pamatfunkcijas un šī iestādē varētu būt DAP. Tādēļ VARAM aicina atbilstošu jomu ekspertiem sniegt savu redzējumu. Ir jāsaprot, kā vislabāk sasniegt nepieciešamos iestāžu mērķus, un tādēļ šim nolūkam tika izveidota darba grupa, kur sākotnēji darbības termiņš bija 1.aprīlis. Bet ņemot vērā pašreizējo situāciju valstī un attālinātā darba specifiku, darba grupas darbības termiņš ir pagarināts līdz 31.maijam, dodot laiku diskusijām, lai rastu efektīvāko risinājumu.

Līdz šim par paveikto un analizēto darba grupā informāciju sniegs VSV A.Ozola.

Alda Ozola informēja, ka runa ir par plašākām izmaiņām un reformu, kas skar vairākas iestādes – gan DAP, gan Latvijas Dabas muzeju (LDM), gan Nacionālo botānisko dārzu (NBD) un daļēji VVD. Nav runa par atsevišķu funkciju pārnešanu vai pārdali no DAP uz VVD vai pretēji, par ko šobrīd raisījušās diskusijas, bet process tiek skatīts kompleksāk. Arī VARAM darba grupa skatīja un vērtēja visu šo iestāžu funkcijas, cenšoties nonākt pie priekšlikumiem, kā darbu organizēt efektīvāk gan atbalsta funkcijas, gan skatoties kā iestāžu pamatfunkcijas var tikt uzlabotas gan to izpildījumā, gan arī apjomā.

Galvenie faktori, kādēļ tika uzsākts šis process:

- Valsts pārvaldes reformu plāns (mīnus 6% amata vietas);
- Iestāžu stiprināšana t.sk. VVD;
- Sabiedrības izglītošana un informēšana, vairāk zināšanu iespējas, īpaši pētniecības pasākumi;
- Apsaimniekošana – nepieciešamība un sagaidāmie uzlabojumi (stratēģijas nepieciešamība);
- Monitorings, dati, datu bāzes, zināšanas, vajadzība noteikt aizsardzības mērķus.

Pārmaiņu nepieciešamība un mērķis:

- Nepieciešamība stiprināt dabas izglītības funkciju;
- Uzlabot dabas kapitāla pārvaldības funkciju (ĪADT apsaimniekošana un dabas aizsardzības plānu izstrāde un ieviešana);
- Kontroles funkcijas stiprināšana (visa kontroles funkcija vienā iestādē apvienojot DAP un VVD funkcijas);
- Atbalsta funkciju centralizēšana DAP, LDM un NBD.

VKP epizodiski bija iesaistīta visā šajā izpētes procesā. Priekšlikumu sagatavošanas process un darbs pie iespējamiem risinājumiem un pārmaiņām sākās ar jaunā DAP ģenerāldirektora stāšanos amatā. Pagājušā gada 1.novembrī bija tikšanās DAP Siguldā, kur ieskicēja galvenos uzdevumus un virzienus, kuros ministrija aicina DAP izvērtēt un nākt klajā par priekšlikumiem, kā labāk darīt un īstenot, kura funkcijas būtu savienojamas ar VVD un sniegt šo redzējumu ministrijai. Nākamais posms bija tikšanās starp vairākām iestādēm. Pirmais etaps - DAP iekšienē, otrs - tiks uzsākts darbs pie starpinstitūciju darba grupas izveides. Notika arī tikšanās ar VKP organizācijām 3.martā, kur VARAM skaidroja darba grupas diskutējamus jautājumus un arī plašāk ieskicēja par turpmākajiem mērķiem. Bija arī atsevišķa tikšanās ar DAP, kur tika runāts par atsevišķām funkcijām un to iespējamo maiņu.

Darba grupas darbības termiņš ir pagarināts līdz maija beigām. Pagājušā nedēļā notika tikšanās ar DAP un daļu no reģionālo administrāciju pārstāvjiem. Līdz 15.aprīlim DAP un VVD detalizēti izvērtēs katru funkciju uzdevumu, mēģinot iziet cauri procedūrām un saprotot, kur tieši ir jēgpilna sadarbība, iespējams optimizēt funkciju veikšanu un tad ziņot ministrijai kāds ir rezultāts par jautājumiem, kuriem varētu nebūt vienota izpratne. Turpinās sarunas un arī darba grupas darbs, kur ir dažādas institūcijas iesaistītas. Lai gan šobrīd esošajā stadijā tā aktuālākā diskusija notiek saistībā ar DAP un VVD funkcijām, līdz 29.maijam ir jātop darba grupas ziņojumam ar konkrētiem priekšlikumiem un iesniegts ministram. Un tad attiecīgi VARAM gatavo ziņojumu MK par funkciju pārdali.

Šobrīd vienošanās panākta, ka zvejas un maksšķerēšanas kontrole no 2021. gada būtu VVD kompetencē savukārt zaudējumu aprēķināšana par pārkāpumiem ĪA biotopiem un mikroliegumiem turpmāk būtu DAP kompetencē. Tas, par ko turpinās diskusija un par ko gaidīti diskusijas starprezultātu un viedokli no abām iestādēm ir kontroles funkcija, par to, kuras kontroles funkcijas paliek DAP, un kuras pāriet uz VVD. Ir atsevišķas specifiskas funkcijas CITES kontrole, kas visticamāk paliek DAP kontrolē. Ir runa par atļauju izsniegšanu un līdzīgi kā par kontroles funkciju tiek sagaidīts no abām iestādēm kā šis jautājums varētu tikt risināts. Pārējās funkcijas un uzdevumi netiek skarti.

Viesturs Ķerus norādīja, ka ministra kunga un Aldas Ozolas teiktais diemžēl skaidrāku situāciju neveidoja. Diemžēl stāstītajā nedzirdēja neko un darba grupas pašreizējā ziņojumā nesaskata, kas būtu tā būtiskākā daļa attiecībā uz kontroles funkciju, kuru sakarā ir vislielākās diskusijas? Joprojām nav skaidrs, kas ir tā problēma, kuru risinātu nododot kontroles funkciju no DAP uz VVD? Kā tas stiprinātu kontroles funkciju un stiprinātu citus mērķus. Savulaik veiktie auditi norāda pretējo, ka šādu funkciju pārdale nav lietderīga? Kur ir palicis uzdevums

uzlabot dabas kapitāla pārvaldību un kā kontroles funkcijas nodošana VVD varētu palīdzēt šo funkciju stiprināt vai sasniegt kādu lietderīgus mērķus dabas aizsardzības jomā?

Juris Pūce norādīja, ka pašreizējais iestāžu administratīvais resursu un funkciju vājums faktiski ir iemesls tam, kādēļ ir daudzas nopietnas problēmas, kuras būtu risināmas. Tiks darīts viss iespējamais, lai šo jautājumu risinātu, neskatoties uz ekonomiskajiem izaicinājumiem jāstrādā, lai iestāžu budžets paliktu nemainīgs. Ir darīts viss, lai dabas un aizsardzības funkcijai tiktu pievērsta samērā liela uzmanība. Pateicās NVO par iesaisti visā šajā procesā un aicināja piedalīties ne tikai novērotāja statusā, bet iesniegt arī savus priekšlikumus ja tādi ir. VARAM ir atvērta procesa uzlabošanā.

Alda Ozola atbildēja, ka attiecībā uz dabas kapitāla apsaimniekošanas uzlabošanu, tad tas ir jautājums, kas skar DAP un tas tiek risināts divpusējās sarunās ar ministriju par to, ka nepieciešams šo funkciju stiprināt. Tas ir atspoguļots VARAM stratēģijā. Plānots novirzīt vairāk resursu vienas funkcijas stiprināšanai šajā gadījumā dabas kapitālas pārvaldības uzlabošanai. Attiecībā uz kontroles funkciju stiprināšanu nekādi lēmumi vēl nav pieņemti, ir atsevišķi jautājumi, par ko ir panākta vienošanās. Un par pārējo tiek sagaidīts, ka DAP un VVD sniegs savu redzējumu, ko būtu lietderīgi apvienot un kādas funkcijas paliek atsevišķi katrai iestādei. Nevienā brīdī netiek runāts par to, ka darbinieki varētu zaudēt darbu, augstu tiek vērtēta darbinieku kompetence, kas strādā DAP un VVD.

Jana Simanovska akcentēja, ka pēc teiktā var saprast, ka VARAM ir atvērta VKP dalībai procesā ar saviem priekšlikumiem un tādēļ jautāja, varbūt kāds no VKP varētu piedalīties VARAM izveidotajā darba grupā?

Juris Pūce atbildēja, ka noteikti jā.

Jana Simanovska norādīja, ka VKP iekšēji jāvienojas par pārstāvi, kurš pārstāvētu VKP VARAM izveidotajā darba grupā.

Kristīna Veidemane norādīja, ka nekāda apvienošanas netiek plānota, bet tomēr neskaidrībā jautāja, kā paliek ar LDM un NBD, vai ir runa tikai par izglītojošo funkciju apvienošanu vai arī reāli par iestāžu apvienošanu un resursu konsolidēšanu?

Alda Ozola atbildēja, ka tiek plānots DAP, LDM un NBD administratīvi savienot vienā iestādē, runa ir tieši par administratīvajām un atbalsta funkcijām, kas tiek īstenotas, bet tas neskar iestāžu pamatdarbību un pamatfunkciju veikšanu. Samazinot atbalstu funkcijām izmantojamos resursus un vairāk var novirzīt pamatfunkcijām.

Juris Pūce turpināja, ka tā turpmāk būs viena juridiska vienība, un būs jāveido citādāka DAP struktūra.

Juris Jātnieks norādīja, ka vides NVO vairāk uztrauc tieši nākotne un kādas izmaiņas tieši būs dabā, kādi uzlabojumi gaidāmi? Kādas rīcības un izmaiņas plānojas dabā turpmāk?

Alda Ozola norādīja, ka šajā sakarā iniciatīva tiek sagaidīta no DAP. VARAM ir izstrādāta stratēģija, iezīmējot galvenos darbības principus, prioritātes un uzdevumus turpmākajiem 3 gadiem. Un ņemot vērā šo stratēģiju un minētās prioritātes katrai iestādei tanī skaitā DAP, kas atbild par dabas kapitāla apsaimniekošanu ĪADT un citām vērtīgām teritorijām ir jāpiedāvā redzējums un pasākumi, kas būtu īstenojami, lai konkrētos uzdevumus veiktu.

Jānis Sprūds norādīja, ka nav pietiekami strādāts pie jautājuma, kā iestāžu veicamās darbības un funkcijas padarītu kvalitatīvākas. Ir vairāki aspekti - kā funkcijas savstarpēji sadarbojas vienā iestādē vai arī vienā struktūrvienībā. Ja tiek apvienotas dažādas funkcijas vai nav tā, ka tā viena otru pasliktina. Mums ir lielas problēmas ar valsts iestāžu piespiešanu darīt tos uzdevumus, kas normatīvos ir noteikti. Un vajadzētu risināt ne tikai kā funkcijas nodot, bet lai tās reāli tiktu arī izpildītas.

Lelde Eņģele jautāja, kas pēc visām plānotajām izmaiņām visā sistēmā varētu būt labāk?

Alda Ozola minēja, ka VARAM un darba grupa gaida viedokli no DAP un VVD, arī konkrētus piemērus, ko skatīt un praktiskus uzdevumus, kā tiek veiktas procedūras un kontrole, kā tas tiek dokumentēts, kurš izskata administratīvā pārkāpuma lietu utt. Tā ir virkne ar daudz dažādiem uzdevumiem, ko inspektori un amatpersonas veic iestādēs. Uz šiem konkrētajiem jautājumiem attiecīgi atbilde līdz aprīļa beigām varētu tikt sniegta. Par šo VARAM ir gatava runāt arī atsevišķi ar VKP, būs saruna arī darba grupā.

VKP notika iekšējā pārstāvju izvirzīšana un balsošana, par to, kurš varētu VKP pārstāvēt VARAM darba grupā par DAP darbības funkciju pārskatīšanu.

No VKP vidus tika izvirzīta Lelde Eņģele, kas pārstāv Latvijas Dabas fondu.

No VKP visus tika izvirzīts arī Viesturs Ķerus, kas pārstāv Latvijas Ornitoloģijas biedrību.

Notika balsošana:

Par – 2 balsis

Notika balsošana:

Par – 12 balsis

No VKP visus tika izvirzīts arī vietnieks dalībai šai darba grupā un izvirzītais pārstāvis - Juris Jātņieks, VKP priekšsedētājs, Teiču dabas fonds.

Notika balsošana:

Par - 11

Lēmums:

Ar VKP balsu vairākumu – 12 balsis Lelde Eņģele kā VKP pārstāve tiek deleģēta VARAM izveidotajā darba grupā par DAP darbības funkciju pārskatīšanu, bet par vietnieku Juri Jātņieku, kas pārstāv Teiču dabas fondu.

Citi jautājumi.

Alda Ozola informēja, ka maija otrajā pusē būs pirmā daļējā Vides politikas pamatnostādņu un Atkritumu apsaimniekošanas plānu versijas. Izstrādes process būs atklāts, un tiks apspriests gan ar nozari, gan vides NVO.

Par Zaļo iepirkumu.

Jana Simanovska norādīja Latvijā ļoti daudz runāts, ka bērniem skolās nepieciešama būtu bioloģiskā pārtika. Bioloģiskā saimniecība ir veids, kā varam samazināt lauksaimniecības ietekmi uz vidi. Tanī pašā laikā noteikumos par Zaļo publisko iepirkumu bioloģiskajai pārtikai netiek dota priekšrocība. Tas nozīmē, ka pašvaldības var uzrīkot zaļo iepirkumu, neminot bioloģisko pārtiku. Vai ir domas šajā sakarā kaut ko mainīt un panākt to, ja pašvaldības taisa zaļo iepirkumu tad vismaz daļu ielikt no bioloģiskās pārtikas kā obligāto prasību?

Alda Ozola atbildēja, pašlaik būs pagrūti atbildēt par plāniem attiecībā uz ZPI, jo ar šiem jautājumiem VARAM strādā citi kolēģi. Bet šo jautājumu var mēģināt noskaidrot. ZPI jomā nepārtraukti šīs prasības tiek pilnveidotas un atjaunotas.

Jana Simanovska norādīja, ka VARAM ir paveikusi ļoti daudz ZPI jomā un tā veicināšanā. Drīzāk tā lielākā problēma ir citu ministriju reakcija. Ir sarežģīti izvirzīt „zaļās prasības”, kas atsevišķām ministrijām, kā piemēram, ZM un LPS, kuri ļoti šim pretojās.

Juris Pūce norādīja, ka ZPI jautājums ir iekļauts arī valdības deklarācijā un pie šī jautājuma darbs arī turpināsies.

Par Jūrmalas Teritorijas attīstības plānu.

Jana Simanovska informēja, ka nav skaidras atbildes no Jūrmalas pilsētas. Jūrmalas pilsēta pārskata savu attīstības plānu un jautājums šajā gadījumā ir par sabiedrisko apspriešanu, jo tur paredzētas daudzas būtiskas izmaiņas. Jūrmalas pilsēta nav norādījusi par nākamo apspriešanu, kurai noteikti būtu jābūt klātienē. Kā ar vides un dabas teritorijām, jo tur ir plāni par to, ka kāpu aizsargjoslas tiek izņemtas no lielā plāna un atļauts detālpļānojumos mainīt. Kā tad nodrošināt šo sabiedrības līdzdalību un to, ka netiek samazinātas dabas aizsardzības prasības?

Juris Pūce atbildēja, ka faktiski jau šis jautājums ir atrisināts rīkojumā par ārkārtējo situāciju, ka tās sabiedriskās apspriešanas, kas izsludinātas līdz ārkārtējās situācijas brīdim tiek apturētas, tas laiks, kas netika izmantots sabiedriskajā apspriešanā tiks papildināts pēc tam, kad ārkārtējā situācija noslēgsies. Šobrīd ir diskusija vai nepieļaut, ka lokālpļānojumos īpaši noslēguma fāzē vai neļaut attālināto apspriešanu līdzīgi kā tas ir paredzēts uz piesārņojošo darbību atļaujām.

Un nevarētu būt nekādi objektīvi apstākļi, ka tieši ārkārtējās situācijas laikā attālināti apspriešanā būtu obligāti jāpieņem pilsētas attīstības plāns.

Juris Pūces noslēgumā pateicās par aktīvu dalību šāda formāta sanāksmē un pateicās par VKP aktīvu iesaisti dažādajos ministrijas procesos, kā arī priecājas par VKP turpmāko līdzdalību VARAM darba grupā par DAP darbības funkciju pārskatīšanu.

Nākamā VKP attālinātā sēde 5. maijs

VKP attālinātās sēdes vadītājs

/Juris Jātnieks

VKP attālinātās sēdes protokoliste

/Ilze Trušinska/